

Ako pravica prestala byť pravickou

Olivier Bault

31. mája 2021 ✚ *Politika* ✚ *Potraty*

---

18. september 1975, Oválna pracovňa v Bielom dome, Washington DC – americký prezident Gerald R. Ford v rozhovore s britskou premiérkou Margaret Thatcherovou

zdroj: US National Archives

Hlboká kríza niekdajšej kresťanskodemokratickej pravice je výsledkom dlhého procesu, ktorý sa začal rezignáciou stredovej pravice na jej názory a hodnoty.

V najväčších krajinách západnej Európy je stredná pravica v chaose, alebo prinajmenšom vo veľmi zložitej situácii. V Nemecku si CDU Angely Merkelovej spolu s bavorskou CSU už nemôžu byť isté víťazstvom vo voľbách do Bundestagu, ktoré sa majú konať v septembri. Bude po vládach „veľkej koalície“ so stredolavou SPD na čele s kancelárkou CDU nasledovať koalícia so Zelenými, v ktorej budú musieť „kresťanskí demokrati“ hrať druhé husle? Prieskumy ukazujú, že takýto scenár nemožno vylúčiť. Posledné voľby nedopadli dobre ani pre SPD, ani pre CDU, ďalšie môžu dopadnúť už tragicky.

Vo Francúzsku sa medzitým vynára otázka o ďalšej existencii strany Republikáni (LR), ktorá vládla pod rôznymi značkami za prezidenta Jacquesa Chiraca a neskôr Nicolasa Sarkozyho. Do roku 2002 to boli dve strany: na jednej strane centrálna liberálna, euro-federálna UDF a konzervatívnejšia RPR odvolávajúca sa na tradíciu generála de Gaulla. Aj keď je LR stále najväčšou opozičnou stranou vo francúzskom parlamente, dnes z tejto gaullistickej tradície zostalo iba málo a v posledných voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2019 získali kandidáti LR len niečo cez 8 % hlasov.

Blížiac sa júnové voľby do regionálnych zastupiteľstiev už opäť pobádajú významné osobnosti stredopravej strany, aby prešli do tábora prezidenta Emmanuela Macrona alebo do Národnej jednoty (RN) Marine Le Penovej.

V Taliansku sa stredopravá strana Forza Italia (FI) Silvia Berlusconiho nemusí obávať o svoju ďalšiu existenciu – ako v prípade jej francúzskeho partnera –, ale po voľbách v roku 2018 bola FI odsunutá do úlohy najmenšieho partnera pravicového bloku, v ktorom hrá prím Liga Mattea Salviniho. Dnes, v rámci talianskej pravice (ktorú Taliani nazývajú „stredopravá“), jedinou vážnou hrozbou pre liberálno-

konzervatívne postavenie Ligy je ešte pravicovejšia strana Talianski bratia (Fratelli d'Italia – FdI) Giorgie Meloniovej s národno-konzervatívnym profilom.

Na druhej strane v Španielsku, kde vládne krajná ľavica, stredopravá Ľudová strana (PP) síce dosiahla veľké víťazstvo vo voľbách v madridskom regióne 4. mája, tieto voľby však iba potvrdili skutočnosť, že PP už nie je schopná vládnuť bez podpory strany VOX, ktorá je od nej ešte konzervatívnejšia.

Samozrejme, aj v západnej Európe sú krajiny, kde sa takzvanej stredopravej alebo „tradičnej pravici“ darí celkom dobre. Tak je to napríklad v Rakúsku vďaka jasnému obratu doprava, ktorý v roku 2016 presadil v Rakúskej ľudovej strane (ÖVP) súčasný kancelár Sebastian Kurz a ktorý týmto spôsobom chcel čeliť čoraz silnejšej konkurencii národno-liberálno-konzervatívnej FPÖ. To je aj prípad Veľkej Británie, kde sa Konzervatívnej strane podarilo pozviechať sa z vlád Davida Camerona („konzervatívneho“ premiéra, ktorý legalizoval „manželstvá“ homosexuálov) a Theresy Mayovej (ktorá nebola nadšená brexitom) vďaka jednoznačne pro-brexitovému postoju Borisa Johnsona. Johnson tým čiastočne vzal stranám UKIP a Brexit Party vietor z plachiet a zmysel ich existencie. S výnimkou otázky obrany suverenity pred Bruselom však Johnson má najbližšie k ľavému strediu európskych stredopravých strán, čo sa najzreteľnejšie prejavuje v jeho pozitívnom postoji ku všetkým požiadavkám LGBT lobby, ako aj k fenoménu masového prisťahovalectva a budovania multikultúrnej spoločnosti. Preto nemožno vylúčiť, že sa v blízkej budúcnosti opäť objaví silný hráč na pravom krídle Konzervatívnej strany.

Licencia na zabíjanie

Prevládajúci obraz tradičných pravicových strán vo veľkých západoeurópskych krajinách je dnes obrazom nevýraznej, málo konzervatívnej a miznúcej stredopravej strany, ktorej voliči postupne utekajú buď k stredoľavým stranám, vrátane zelených, alebo k tzv. populistickej pravici. Táto „populistická“ pravica sa spravidla viaže k tradičným kresťanským hodnotám, národnej suverenite a národnej identite vo väčšej miere než ľavicová stredná pravica, čo zodpovedá očakávaniam veľkej časti pravicových voličov. Ako sa stalo, že strany, ktoré sa kedysi odvolávali na kresťanskú demokraciu alebo jednoducho na konzervatívne hodnoty, sa v priebehu niekoľkých rokov alebo niekoľkých desiatok rokov tak zmenili, že dnes je často nemožné ich odlíšiť od ľavice? Keď sa pozrieme späť, je ťažké ubrániť sa dojmu, že veľmi dôležitým krokom na začiatku cesty, ktorý priviedol stredovú pravicu k úpadku, bol jej **súhlas s legalizáciou potratov**.

Británia bola v tomto smere priekopníkom a dnes má jednu z najľavicovejších „konzervatívnych“ strán na starom kontinente. Už v roku 1967, keď sa ešte zdalo, že si Konzervatívna strana zaslúži svoje meno, *de facto* legalizovala potraty na požiadanie až do 28. týždňa tehotenstva a umožnila takzvané prerušenie tehotenstva, ak bolo ohrozené psychické zdravie matky. Medzi poslancami, ktorí v roku 1967 hlasovali za zákon o interrupciách, bola aj **poslankyňa Margaret Thatcherová**, hoci ako neskoršia premiérka Spojeného kráľovstva sa nám pani Thatcherová spája skôr s predstavou političky reprezentujúcou tvrdú konzervatívnu pravicu. Návrh zákona z roku 1967 predložil poslanec za Liberálnu stranu, pričom labouristická vláda k nemu zaujala oficiálne neutrálny postoj, a v druhom čítaní získal 223 hlasov za a len 29 hlasov proti. Ako vidno, aj v Konzervatívnej strane bolo len málo ľudí pripravených postaviť sa proti zavedeniu revolučného práva vraždiť deti v maternici v mene nesprávne chápanej slobody. V rokoch 1979 až 1980 sa Margaret Thatcherová, najprv ako poslankyňa a potom ako predsedníčka vlády Jej Veličenstva, zdržala hlasovania, keď poslanci jej strany navrhli skrátenie 28-týždňového obdobia, počas ktorého by žena

mohla podstúpiť potrat. Vyvrcholením postoja takzvanej Konzervatívnej strany k potratom bola udalosť, ktorá sa odohrala o mnoho rokov neskôr: súčasná vláda Borisa Johnsona využila politickú krízu v Severnom Írsku a neschopnosť tamojšieho parlamentu zasadiť, aby v tejto provincii Spojeného kráľovstva **presadila legalizáciu potratov na požiadanie a „homosexuálne manželstvá“**.

Vo Francúzsku, práve počas prezidentovania teoreticky konzervatívneho katolíka Valeryho Giscarda d'Estainga, premiér Jacques Chirac podľahol rastúcemu tlaku ľavice, najmä ľavice reprezentujúcej mediálny a kultúrny svet. V roku 1975 bolo legalizované umelé prerušenie tehotenstva na požiadanie až do 10. týždňa tehotenstva. Giscard d'Estaing chcel byť mladým a moderným prezidentom. Okrem legalizácie potratov zaviedol do francúzskeho práva rozvody na základe vzájomnej dohody, ktoré mali uľahčiť rozvodové konania.

Počas jeho prezidentovania sa vo Francúzsku zaviedla aj možnosť spájania rodín prisťahovalcov, tzn. právo na prisťahovanie pre rodinných príslušníkov prisťahovalcov, ktorí už žijú vo Francúzsku.

O tomto rozhodnutí, ktoré má nesmierne vážne dôsledky pre budúcnosť Francúzska, bývalý francúzsky prezident na sklonku svojho života, v roku 2018, povedal, že nedostatočná kontrola nad dôsledkami spájania rodín prisťahovalcov je to, čo najviac ľutuje za celú svoju politickú kariéru.

Všetky ďalšie po sebe nasledujúce stredopravé vlády vo Francúzsku, až do prezidentovania Nicolasa Sarkozyho v rokoch 2007 – 2012, sa však nijako nesnažili obmedziť masové prisťahovalectvo. Podobná situácia je aj v Spojenom kráľovstve, kde vláda premiéra Borisa Johnsona po rokoch neplnenia predvolebných sľubov toryovcov v tejto oblasti oficiálne upustila od požiadavky obmedziť čistú imigráciu do Spojeného kráľovstva na desaťtisíce (namiesto státisícov) ďalších prisťahovalcov ročne.

Kto mlčí, ten svedčí

V Nemecku po veľkej migračnej kríze v roku 2015 všetci vedia, aký je postoj „kresťanských demokratov“ k masovej imigrácii. Ak sa v tejto veci v niečom odlišuje od ľavice, sú to len nuansy. Na druhej strane, pokiaľ ide o históriu legalizácie umelého prerušenia tehotenstva, v západnej časti krajiny, tzn. v Spolkovej republike Nemecko, bol potrat legalizovaný v rámci ľavicovej SPD v roku 1976, pričom zákon stanovoval, že umelé prerušenie tehotenstva nebude stíhané, ak k nemu dôjde v prvých 12 týždňoch tehotenstva a žena bude v sociálnej alebo emocionálnej tiesni. V roku 1992, po znovuzjednotení Nemecka, bol prijatý ešte liberálnejší zákon umožňujúci umelé prerušenie tehotenstva na požiadanie počas prvých troch mesiacov tehotenstva, čo sa stalo za vlády CDU-CSU, keď bol kancelárom Helmut Kohl.

V Taliansku ľavica, ktorá mala v parlamente väčšinu, presadila legalizáciu potratov v roku 1977 napriek odporu kresťanskej demokracie (DC) a postfašistickej konzervatívnej pravice (MSI). Neskoršie stredopravé vlády sa však už o túto problematiku nezaujímali a dnes už len pravicovejšie strany – Liga a Bratia Talianska – presadzujú ochranu života od počatia, ale bez zakazovania potratov na požiadanie. A v Španielsku stredopravá Ľudová strana (PP) roky zatvárala oči nad skutočnosťou, že hoci umelé prerušenie tehotenstva na požiadanie bolo formálne nezákonné, právne ustanovenie o možnosti umelého prerušenia tehotenstva až do samého konca tehotenstva v prípade ohrozenia psychického zdravia ženy viedlo k situácii, že ženy z celej Európy chodili na španielske súkromné interrupčné kliniky, kde bolo možné, za primeraný poplatok, podstúpiť neskorý potrat. V roku 2010 využila socialistická vláda Josého Luisa Zapatera vypuknutie ďalších

škandálov v tejto oblasti a oficiálne legalizovala potraty na požiadanie až do 12. týždňa, hoci to nebolo súčasťou jej volebného programu.

Hoci stredopravá Ľudová strana šla do volieb v roku 2011 so sľubom, že zruší nový zákon o umelom prerušení tehotenstva, toto rozhodnutie dlho odkladala napriek prieskumom verejnej mienky, ktoré ukazovali, že strana môže prísť o značnú časť svojich konzervatívnych voličov, ak nesplní svoj sľub; centristický liberálny premiér Mariano Rajoy sa v súvislosti s masívnym útokom ľavicových médií nakoniec v roku 2014 rozhodol stiahnuť návrh zákona, ktorý mal umelé prerušenie tehotenstva na požiadanie a eugenické potraty postaviť mimo zákon. Odvtedy už PP nepožaduje zákaz potratov a konzervatívna strana VOX, ktorá vznikla na pravom krídle PP, je dnes jedinou významnou španielskou stranou s jednoznačným pro-life profilom. Aj vo Francúzsku a Nemecku treba hľadať hlasy kritické voči príliš liberálnemu potratovému zákonu napravo od stredopravej strany, pričom samotná stredná pravica buď podporuje ďalšiu liberalizáciu potratového zákona, alebo radšej mlčí a nezúčastňuje sa na hlasovaní.

Po tom, ako Rajoy ohlásil svoju úplnú kapituláciu na bojisku za právo na život od počatia, španielska Ľudová strana začala upadať a zmenila sa na liberálno-ľavicovú stranu. V roku 2017 poslanci PP hlasovali spolu s ľavicou za priamy a bezplatný prístup k interrupciám v celej krajine. Predtým, v roku 2016, vládnuca PP v madridskom regióne hlasovala za „zákon o rodovej identite, sociálnej rovnosti a nediskriminácii“, ktorý v školách zavádza rodovú ideológiu a obmedzuje slobodu prejavu pre ľudí s konzervatívnymi názormi pod zámienkou boja proti nenávisti.

Viacročný proces

Vo Francúzsku proces transformácie tradičnej konzervatívnej gaullistickej pravice na liberálnu ľavicu trval dlhšie, ale po zbabelej rezignácii v roku 1975 francúzska stredová pravica už nikdy nepožadovala ochranu života od počatia. A pokiaľ ide o zmeny, ktoré postupne zavádza ľavica, francúzska stredová pravica proti nim síce spočiatku protestuje, aby ich potom neskôr schválila ako údajnú nutnosť pre návrat k moci alebo pri príležitosti následných volebných kampaní. Tak to bolo v prípade civilných zväzkov pre homosexuálov, ktoré v roku 1999 zaviedol socialistický premiér Lionel Jospin, a tak to bolo aj v prípade „homomanželstva“, ktoré bolo do francúzskeho práva zavedené v roku 2013 za vlády socialistu Francois Hollandu.

Väčšina pravicových voličov vo Francúzsku je ochotná sa staviť, že to tak bude aj pri ďalších revolúciách, ktoré bude presadzovať liberálna ľavica, ktorá je teraz pri moci. Patrí sem aj *in vitro* oplodňovanie (IVF) pre lesbičky, eutanázia a ďalšie podobné „inovácie“, na ktoré si stredopravé strany ešte nestihli zvyknúť. Pokiaľ ide o Nemecko, stačí pripomenúť, že legalizácia homo „manželstva“ tesne pred voľbami v roku 2017 bola iniciatívou samotnej Angely Merkelovej. Jej strane to však vôbec nepomohlo, pretože dosiahla najhorší volebný výsledok v histórii CDU-CSU a tento rok ju pravdepodobne čaká výsledok ešte horší.

V krajinách, kde sa bývalá kresťanskodemokratická pravica postupne vzdala vlastných názorov a hodnôt v mene politickej korektnosti alebo v snahe zapáčiť sa médiám hlavného prúdu, v ktorých dominuje ľavica, jednoducho stratila zmysel svojej existencie a jej súčasná kríza je len vyvrcholením procesu, ktorý prebieha už mnoho rokov.

© **Všetky práva vyhradené - prevzaté z poľského týždenníka *DoRzeczy*.**

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/ako-pravica-prestala-byt-pravicou/>

